

ת"פ (חיפה) 46676-08-21 - מדינת ישראל נ' פלוני

בית משפט השלום בחיפה

16 יולי 2024

ת"פ 46676-08-21 מדינת ישראל נ' פלוני
מספר פל"א 69257/2018

לפני כבוד השופטת כרמית פאר גינת
המאשימה
נגד

הנאשם
פלוני

נוכחים:

ב"כ המאשימה -

ב"כ הנאשם - עו"ד סופר (מטעם הסנגוריה הציבורית)

הנאשם בעצמו

הכרעת דין זו מותרת לפרסום בהשמטת פרטים מזהים של הצדדים.

הכרעת דין

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של הפרת צו בימ"ש שנועד להגן על אדם, עבירה לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. על פי המתואר בכתב האישום, הנאשם והמתלוננת נשואים כדמו"י מאז שנת 1997 ולהם 3 ילדים משותפים. עובר לשנת 2011 ביקשה המתלוננת לשים קץ לנישואיה והגישה תביעת גירושין כנגד הנאשם בבית הדין בבולטימור וניתן כנגדו כתב סירוב.

ביום 28.3.11 הגישה המתלוננת תביעת גירושין בבית הדין הרבני בישראל ותיארה מסכת התעללות פיזית ונפשית שחוותה במהלך השנים. חרף פסק דין של בית הדין הרבני האזורי ופסק דין

של ערכאת הערעור, הנאשם סירב ליתן גט למתלוננת ובעקבות כך נעצר ביום 29.7.12 ונכלא לתקופה של כ-7 שנים. ביום 12.6.17 ניתן "פסק דין לכפיית גט" על-ידי בית הדין הרבני האזורי בחיפה, אולם הנאשם המשיך בסירובו לציית להחלטות בתי הדין השונות והפר באופן מתמשך הוראה שניתנה על-ידי בית המשפט לשם הגנה על חייה, גופה או שלומה של המתלוננת.

מענה לכתב האישום

3. הנאשם כפר בעובדות כתב האישום, למעט העובדה שבני הזוג נשואים כדת משה וישראל. לטענת הנאשם, הוא לא הפר כל הוראה חוקית, שכן המדובר בהפרת הוראה חוקית שמבוססת על הנחיה מחודשת של פרקליט המדינה. לדבריו, מדובר בהנחיה שאינה חוקתית, המנוגדת לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ואינה עומדת בעקרון המידתיות. לחילופין, ב"כ הנאשם טען כי הן הנאשם והן המתלוננת לא היו תושבי ישראל בזמן ביצוע העבירה והמעשה המיוחס לנאשם בוצע עובר לתיקון הוראת החוק, אשר מקנה לבית הדין סמכות אקסטרטוריאלית. בנוסף לכך, הוא ציין כי חקירת הנאשם בתיק זה רוויה במחדלי חקירות והפרת זכויות אדם, בין היתר תוך ביצוע אכיפה בררנית של ההנחיה.

4. לאור תשובת הנאשם לאישום, נשמעו הראיות בתיק.

5. מטעם התביעה העידו מר אבי הראל, ד"ר עו"ד רפי רכס, המתלוננת, מר מנשה אופק ומר נג'א סלמאן. כן הוגשו הראיות **ת/1 - ת/9**.

6. מטעם ההגנה העיד הנאשם.

השאלות שדורשות הכרעה

7. מבחינה עובדתית, הנאשם אישר כי הוא והמתלוננת נשואים כדת משה וישראל ולמעשה הוא לא חלק על הנתונים העובדתיים, המפורטים בכתב האישום. אולם, הנאשם כפר במיוחס נגדו וטען כי במעשיו לא הפר כל הוראה חוקית.

8. אם כן, גדר המחלוקת בתיק זה הינו משפטי, האם אחת מן הטענות, שהעלתה ההגנה ויפורטו בהמשך, עשויות לעמוד לזכותו של הנאשם.

להלן אדון בשאלות האמורות, תוך התייחסות לעדים השונים ולראיות הרלוונטיות.

ראיות המאשימה

9. בדיון ביום 3.8.23 הוגשו בהסכמה המוצגים הבאים כחלק מתיק המוצגים של המאשימה: **ת/1** - החלטת החיוב בגט; **ת/2** - החלטת בית הדין הרבני הגדול מיום 15.5.12; **ת/3** - החלטת

כפיית הגט הראשונית בדמות השתת סנקציה על הנאשם מיום 13.7.15; **ת/4** - ההחלטה הרשמית בדבר כפיית הגט שניתנה על ידי בית הדין האזורי בחיפה; **ת/5** - אסופת מסמכים מבית הדין הרבני לצד מסמכי הגירושין שהוגשו על ידי המתלוננת.

10. **מר אבי הראל** ערך פלט כליאה (**ת/6**) וציין בו בכתב ידו כי ערך בירור עם קצין האסירים קישון לגבי החשוד (הנאשם).

11. **ד"ר עו"ד רפי רכס** (להלן: "רכס"), סגן היועץ המשפטי של בתי הדין הרבניים, ערך מכתב, שעניינו פתיחת הליך פלילי כנגד הנאשם המתייחס לחובת ההיוועצות בהתאם להנחיית פרקליט המדינה (**ת/7**). לפי המכתב מיום 27.10.20, שנשלח לראש מחלקת חקירות בתחנת המשטרה חיפה, המקרה הנדון עומד בתנאי הנחיות פרקליט המדינה מס' 2.24 לפתיחה בהליכים פליליים בגין סרבנות גט, וכי קוימה חובת ההיוועצות לפי הנחיה 12(3) להנחיות.

12. [...] (להלן: "המתלוננת") סיפרה בחקירתה הראשית כי התחתנה עם הנאשם בשנת 1997 וכי נולדו להם 3 ילדים. לדבריה, היא ביקשה ממנו גט לראשונה בשנת 2004 והוא סירב, וביום 21.1.06 ניתנו גירושין אזרחיים. המתלוננת ציינה כי היא ביקשה לשחרר את הנאשם ממעצר ממושך שבו שהה מספר שנים עקב אי מתן גט. כמו כן, היא הוסיפה כי במספר הזדמנויות הנאשם ביקש ממנה סכומי כסף גדולים ומשמעותיים, שלא היו בהישג ידה, לצורך הסכמה למתן גט.

בנוסף לכך, המתלוננת תיארה את המאמצים שהשקיעה בטיפול בילדים לאורך השנים ואת הקשיים שחוותה, הן פיזיים והן נפשיים, כתוצאה מכך שהנאשם לא נותן לה גט מזה כ-19 שנה.

13. **מר מנשה אופק** גבה את הודעת הנאשם תחת אזהרה בכלא הדרים מיום 2.4.18 (**ת/8**).

14. **מר נג'א סלמאן** גבה את הודעת הנאשם מיום 14.3.21 (ההודעה וטופס הודעה על זכויות חשוד סומנו **ת/9**).

פרשת ההגנה

15. בהודעתו במשטרה מיום 2.4.18 (**ת/8**) הנאשם שמר על זכות השתיקה בנוגע לרוב השאלות שנשאל עליהן ומשכך לא ניתן ללמוד ממנה לענייננו.

16. בהודעתו במשטרה מיום 14.3.21 (**ת/9**) הנאשם נשאל כי חלפו מספר שנים מאז פסק הדין למתן גט בכפייה תוך 60 יום, מדוע אינו נותן גט למתלוננת, והשיב כי "**מה שקרה באמריקה אין לאף אחד זכות להתערב כאן בישראל ואני כאן בישראל נחשב לרווק ואני לא מחויב בגט, בתעודת הזהות שלי רשום רווק ולא נשוי**" (שורות 15-17 להודעתו). לאחר מכן, הוא חזר מספר פעמים על כך שהוא רווק, אך אישר שהמתלוננת היא האם הביולוגית של

ילדיו (שורות 23-35 להודעתו). בהמשך, הנאשם נשאל האם הוא מבין שמתנהל נגדו הליך פלילי על כך שהפר צו של בית דין רבני, והוא השיב כי כבר כך 10 שנים וכי הוא יושב על כך בכלא ואין חידוש (שורות 43-45 להודעתו).

17. בחקירתו הראשית בבית המשפט סיפר הנאשם כי המתלוננת היא אשתו. באשר לבקשתה להתגרש, הנאשם השיב כי היא ביקשה זאת רק בתור איום, והיא אף הוכיחה זאת כשחטפה את הילדים נגד החוק וההלכה, ואילו הוא לא רצה לסכן את הילדים ולכן לא הסכים לכך. בנוגע להחלטות של בית הדין הרבני בישראל, שהורה לו להתגרש ממנה, הוא השיב כי בית הדין הרבני בישראל לא פסק לפי דין התורה, אלא לפי חוקי המדינה, ואילו בית הדין רצה לכפות את עצמו עליו והוא סירב.

18. בחקירתו הנגדית השיב הנאשם בנוגע לגט כי גם אם ייתן גט, הוא לא יהיה כשר והמתלוננת לא תוכל לעשות איתו דבר, כי הגט בכפייה. לדבריו, כשמדינת ישראל תשפוט אותה בגין חטיפת הילדים, הוא ייתן לה גט (שם, שורות 8-23). באשר לסמכות של בית הדין הרבני, השיב הנאשם כי הוא לא חייב להופיע בפניהם לפי ההלכה, כי הוא לא קיבל את מרותו וסמכותו של בית הדין הרבני (עמ' 31 לפרוטוקול, שורות 28-33) והוסיף כי "**אף בית דין פה בארץ אני לא מקבל, כי מה שקרה בחו"ל שם זה יהיה**" (עמ' 33 לפרוטוקול, שורה 12).

19. יש לציין כי בתום עדותו של הנאשם מצאתי לנכון להפנותו לבדיקה פסיכיאטרית וזאת לצורך קביעת כשירותו לעמוד לדין היום וכן בזמן ביצוע העבירה. בחוות הדעת הפסיכיאטרית, שהתקבלה לתיק בית המשפט ביום 1.2.24, נקבע כי הנאשם היה כשיר נפשית בעת ביצוע העבירה, וכן כי במצבו כיום הוא מבין את ההליכים המשפטיים ומסוגל לשתף פעולה עם עורך דינו, ועל כן, להערכת הפסיכיאטרים, הוא מסוגל לעמוד לדין.

טענות ההגנה

20. ב"כ הנאשם בסיכומיו ציין כי הבסיס החוקי להעמדתו לדין של הנאשם בתיק זה הינו הנחיית פרקליט המדינה מס' 2.24, שעניינה "מדיניות העמדה לדין וענישה בגין אי קיום צו שיפוטי של בית הדין הרבני למתן או קבלת גט" (10.11.2016) (להלן: "ההנחיה"). לטענתו, ההנחיה בלתי חוקתית ונוגדת את עקרון המידתיות, המעוגן בסעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

21. לשיטת הנאשם, קיים אמצעי אחר להגשמת המטרה, שפגיעתו פחותה, בדרך של סמכות בית הדין הרבני לכפות על בעל סרבן ליתן לאשתו גט פיטורין באמצעות מאסר אזרחי וכן סנקציות נוספות, בהתאם לסעיף 6 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין, התשי"ג-1953), ובנוסף קיים הסדר אזרחי בדמות סעיף 7 לפקודת ביזיון בית המשפט, אשר נותן מענה מיטבי ומאוזן ובעל קשר רציונלי בין האמצעי למטרה.

22. עוד טען ב"כ הנאשם כי ההנחיה האמורה מובילה לתערובת בין הליך דתי להליך אזרחי, שאינו

הולם מדינה דמוקרטית ועלול להוביל לתוצאות שאינן רצויות בגין כפל מאסרים (כאשר נאשם ריצה כבר מאסר אזרחי) וחשש כי אדם ידון פעמיים בגין אותו מעשה, וזאת בניגוד לסעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"). כמו כן, הוא הפנה לסעיף 10 להנחיה וציין כי עולה ממנו שהשימוש בהליך הפלילי כאמצעי נוסף לעידוד סרבן הגט הינו משני. עוד הוא טען כי מטרת ההנחיה הינה להגשים מטרות ואינטרסים חברתיים רחבים, אך יש לעשות זאת באמצעות חקיקה ראשית ולא באמצעות הנחיה, שהינה בעלת מעמד נורמטיבי נמוך יותר.

דין והכרעה

23. לאחר שמיעת הראיות, עיון במוצגים שהוגשו, קריאת סיכומי הצדדים ובחינת העדויות שהובאו בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר את המיוחס לנאשם בכתב האישום.

24. כאמור, בהודעתו במשטרה מיום 14.3.21 (ת/9) הנאשם טען כי הוא רווק והכחיש כי הוא נשוי למתלוננת. אולם, במענה לכתב האישום מיום 9.5.23 הנאשם כפר בעובדות כתב האישום, למעט העובדה שבני הזוג נשואים כדת משה וישראל, והנאשם אף חזר על כך באופן ברור בחקירתו הראשית. ניתן ללמוד מכך על חוסר קוהרנטיות בגרסאותיו של הנאשם, אך בכל מקרה מדובר בנתון שאינו מצוי עוד במחלוקת בין הצדדים.

25. כמו כן, יש לציין כי מהודעת הכפירה של הנאשם עולה שהוא לא כופר במסכת העובדתית והוא אף אישר, כאמור, כי הוא והמתלוננת נשואים כדת משה וישראל. עיקר הטענות של ב"כ הנאשם, הן בהודעת כפירתו והן בסיכומיו, מתייחסות להיבט המשפטי ולא להיבט העובדתי, ואדון בהם בהמשך.

26. להלן אתייחס תחילה לראיות השונות, העומדות בבסיס פרשת התביעה, בהמשך אבחן את יסודות העבירה, תוך התייחסות לגרסת הנאשם, ולאחר מכן אדון בטענות ההגנה השונות.

הראיות בבסיס פרשת התביעה

27. ביום 9.5.11 ניתנה החלטת בית הדין הרבני האזורי בירושלים, המחייבת את הנאשם במתן גט למתלוננת (ת/1).

28. לאחר מכן, בסמוך, במסגרת דיון בערעור שהתקיים בבית הדין הרבני הגדול בירושלים, קיבל בית הדין את טענותיה של המתלוננת במלואן, חייב את הנאשם בתשלום מזונות ומזונות לילדים ואף הוציא פקודת מעצר ללא שחרור בעניינו (ת/2).

29. ביום 13.5.15, לאחר שהנאשם המשיך לעמוד על סירובו, ניתנה על ידי בית הדין הרבני האזורי בחיפה ההחלטה הראשונית לכפיית גט (ת/3), במסגרתה הורה בית הדין הרבני לשירות

בתי הסוהר שלא לספק לנאשם מזון בכשרות מהדרין.

30. בהמשך, ביום 12.6.17, קיבלה החלטה זו תוקף של ממש במסגרת החלטה נוספת, המהווה למעשה את ההוראה החוקית (החלטה רשמית בדבר כפיית גט) (ת/4).

יסודות העבירה

31. לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין:

"המפר הוראה מהוראות צו שניתן מאת בית משפט לשם הגנה על חייו, גופו או שלומו של אדם אחר מפני המפר, דינו - מאסר ארבע שנים".

32. המונח "שלומו של אדם" הינו מונח רחב, שאיננו מוגבל אך להיבט הפיזי, אלא גם להיבט הנפשי. על כן, ככלל, הסעיף המתאים למקרים של אי ציות לצו של בית הדין הרבני ל"כפיית גט" הוא סעיף 287(ב) לחוק העונשין, שכן מדובר בפגיעה קשה ומהותית בשלומו של בן הזוג מסורב הגט (ראו בעניין זה סעיף 3 להנחיית פרקליט המדינה מס' 2.24).

33. אם כן, ניתן להיווכח כי הנאשם הפר את ההחלטות השונות של בית הדין בעניינו לאורך השנים, ובעיקר את הוראת הצו בדבר כפיית הגט, שניתן במסגרת פסק הדין של בית הדין האזורי בחיפה מיום 12.6.17. כמו כן, ובהתאם להבהרה בעניין זה בהנחיה, המדובר בצו שניתן מאת בית משפט לשם הגנה על שלומה של אדם אחר (המתלוננת) מפני המפר (הנאשם). אין המדובר בענייננו אך ורק בהפרת צו בהתאם לסעיף 287(א) לחוק העונשין, כי אם בהפרה המביאה לפגיעה משמעותית במתלוננת ואשר הסבה לה נזקים פיזיים ונפשיים כאחד. משכך, היסוד העובדתי של העבירה לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין מתקיים בענייננו.

34. כמו כן, בהודעתו של הנאשם מיום 14.3.21 (ת/9) הנאשם אישר כי הוא מודע להליך שמתנהל נגדו מזה כ-10 שנים ואף טען כי ישב שנים רבות בכלא בעטיו (שורות 43-45 להודעתו). יתרה מכך, במהלך חקירתו הנגדית של הנאשם בדיון מיום 2.1.24 הנאשם אישר כי הוא והמתלוננת נשואים כדת משה וישראל ואף אישר שם כי הוא מודע להחלטות השונות של בית הדין, אך סירב לקיימן (ראו, למשל, עמ' 33 לפרוטוקול, שורה 12; עמ' 36 לפרוטוקול, שורות 7-3). מכך עולה בבירור מודעתו של הנאשם לכך שהפר הוראה מהוראות צו שניתן מאת בית משפט לשם הגנה על שלומה של המתלוננת מפניו.

35. יתרה מכך, בחוות הדעת הפסיכיאטרית, שהתקבלה לתיק בית המשפט ביום 1.2.24, צוין כי הנאשם ממקם את רצף האירועים באופן כרונולוגי ומציג את השתלשלות האירועים באופן מפורט. עוד צוין שם כי מדברי הנאשם עולה שקיימת הבנה, רצייה ומטרה במעשים. משכך הם פני הדברים, ואף נקבע כי הנאשם היה כשיר לעמוד לדין בעת ביצוע העבירה וגם כיום, הרי שלא ניתן לחלוק על מודעותו של הנאשם ועל מחשבתו הפלילית.

36. לאור האמור, היסוד העובדתי והיסוד הנפשי של העבירה הנדונה מתקיימים בענייננו.

37. ההגנה, ובעיקר כעולה מגרסתו של הנאשם, חזרה מעת לעת על טענתה כי לבית הדין הרבני אין סמכות לדון בעניינו של הנאשם.

38. אולם, כפי שאף טען ב"כ המאשימה בסיכומיו, ניתן ללמוד על סמכותו של בית דין ממספר מקורות שונים:

(א) האחד, מכוח סעיף 9 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953 (להלן: "חוק שיפוט בתי דין רבניים"), לפיו **"יהא לבית דין רבני שיפוט לאחר שכל הצדדים הנוגעים בדבר הביעו הסכמתם לכך"**. אני מאמצת בעניין זה את עמדת המאשימה כי הנאשם נטל חלק בדיונים של בית הדין, ערער על החלטותיו ואף הוא ובא-כוחו השתתפו בניסיון להגיע להסכם בין הצדדים.

(ב) מקור נוסף הוא סעיף 14ב(א)(2) לחוק זה, לפיו לבית הדין רבני יהיה שיפוט ייחודי בתביעת גט לפי דין תורה... כאשר **"האישה הגישה בקשה לעריכת גט לפי דין תורה לבית דין מחוץ לישראל והאיש לא התייצב לפני בית הדין במשך ארבעה חודשים מיום שזומן על ידי בית הדין כאמור"**. בעניינינו, המתלוננת הגישה תביעת גירושין כנגד הנאשם בבית הדין בלוס אנג'לס, הנאשם הוזמן 3 פעמים, סירב להופיע ולמעשה לא התייצב לדיונים במשך למעלה משנה, כך שתנאי הסעיף מתקיימים.

(ג) עוד הפנתה המאשימה לסעיף 15(ד)(4) לחוק יסוד: השפיטה, לפיו על המבקש לעורר את שאלת הסמכות בהזדמנות הראשונה שניתנה לו. במקרה שלפנינו, הנאשם לא העלה טענה זו בסמכות הראשונה, אלא באחריתו של ההליך, המתנהל למעלה מעשור.

39. במקרה הנדון, אין כל ספק כי הצו הנדון בדבר כפיית הגט ניתן על ידי בית הדין, שפעל בגדרי סמכותו. חזקת כשירותו התנהלותו של בית הדין לא נסתרה ואף תוקפו של הצו לכפיית הגט נבחן מספר פעמים בערכאות שונות ואושר פעם אחר פעם. משכך, אין להרהר אחריו או לבחון אותו במסגרת הליך זה.

40. לאור האמור, אני דוחה את טענת ההגנה בדבר חוסר סמכות וקובעת כי הצו שניתן מאת בית הדין הרבני ניתן בסמכות.

הנחיית פרקליט המדינה

41. הנחיית פרקליט המדינה מס' 2.24 (10.11.2016) היא אשר מתווה את אמות המידה ומנחה את שיקול הדעת התביעתי בדבר העמדה לדין. כפי שתואר קודם לכן, המדינה פעלה לאורה של ההנחיה והמאשימה הוכיחה כי פתיחת החקירה והגשת כתב האישום בתיק זה נעשו בהתאם להנחיה, דהיינו כי חלפו 60 יום ממועד ההחלטה לכפיית גט וכי התביעה קיימה היועצות עם הייעוץ המשפטי של בתי הדין הרבניים טרם נקיטת הליכים פליליים, וזאת כדי

למנוע את הסיכון ל"גט מעושה" (סעיף 12 להנחיה).

42. כאמור, עיקר טענותיו של ב"כ הנאשם במסגרת סיכומיו היו כנגד חוקתיותה של ההנחיה.

43. ראשית, ב"כ הנאשם טען בעניין זה כי ההנחיה נוגדת את עקרון המידתיות, המעוגן בסעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולשיטתו קיימים אמצעים אחרים להגשמת המטרה, שפגיעתם פחותה בנאשם, בדמות הטלת מאסר אזרחי, בהתאם לסעיף 6 לחוק שיפוט בתי דין רבניים או הסדר אזרחי בדמות סעיף 7 לפקודת ביזיון בית המשפט.

44. אציין בעניין זה כי סנקציות חלופיות אלה כבר הוטלו על הנאשם בעבר ולא הועילו. כך, הוא ריצה מאסר אזרחי מאחורי סורג ובריח במשך כ-6.5 שנים, וכן הוטלו עליו הגבלות נוספות במסגרת בתי הדין שעסקו בעניינו, כגון הגבלה על רישיון הנהיגה. אולם, אמצעים אלה, שפגיעתם פחותה בנאשם, לא הובילו להגשמת המטרה.

45. מלבד זאת, ב"כ הנאשם טען כי בהתאם לסעיף 10 בהנחיה, המפרט 3 מטרות עיקריות לנקיטה בהליך פלילי נגד סרבן גט, עולה כי השימוש בהליך הפלילי כאמצעי נוסף לעידוד סרבן הגט ליתן גט הינה משנית.

46. בעניין זה, אפנה להסבר שניתן בפסק דינו של בית הדין הרבני האזורי בחיפה בעניינו של הנאשם מיום 12.6.17 (ת/4), שם ציין בית הדין כי:

"...יש להדגיש ולחדד כי ההליך הפלילי בעיקרו בא להעניש על **מעשה העבר** ואינו בא במטרה לכפות ציות על פעולה ספציפית **בעתיד**. לכן, מבחינת ההליך הפלילי כשלעצמו, העונש שמושת על הסרבן אינו בא באופן ישיר כדי לכפות עליו את הגט בעתיד, אלא להענישו על שלא נשמע להוראותיו השיפוטיות של בית הדין הרבני. לכן, מבחינת הדין הפלילי עצמו, תכלית העונש אינה לצורך כפיית גט" [ההדגשות במקור].

47. במילים אחרות, מטרות דיני העונשין כוללות הן שיקולים גמוליים (צופי פני עבר) והן שיקולים תועלתניים (צופי פני עתיד) ואין כל פסול בשיקול של הרתעה כללית של סרבנים פוטנציאליים וצמצום תופעת העגינות, במקרה הנדון, כאחת ממטרות הענישה. ראו הרחבה בעניין שיקולי הענישה השונים: יניב ואקי, יורם רבין "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא", **הפרקליט** נב(2013) 413; רות קנאי "הנחיות לקביעת גזר-הדין בפסיקת בית-המשפט העליון" **משפטים** כד 97 (1994); וכן דברי השופט ברק (כתוארו דאז) בע"פ 212/79 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(2) 170, 174 (1979).

48. טענה נוספת של ב"כ הנאשם בסיכומיו היא כי ראוי שהגשמת מטרות חברתיות בהליך פלילי יוסדרו באמצעות חקיקה ראשית ולא באמצעות הנחיות פרקליט המדינה. יש להדגיש בעניין זה כי המדובר בענייננו בחקיקה ראשית - חוק העונשין, והוראת החיקוק שהנאשם מואשם בה היא סעיף 287(ב) לחוק העונשין. סעיף זה מתייחס לצווים של בית משפט מכל סוג שהוא שהופרו, ובעקבות חקיקה ראשית זו הותקנו הנחיות ספציפיות, בענייננו הנחיית פרקליט

המדינה מס' 2.24, שעוסקת במדיניות העמדה לדין וענישה בגין אי קיום צו שיפוטי של בית הדין הרבני למתן או קבלת גט.

טענת "סיכון כפול"

49. באשר לחשש שהעלה ב"כ הנאשם בסיכומיו כי הנאשם יידון פעמיים בגין אותו מעשה (טענת "סיכון כפול"), וזאת בניגוד לסעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי, הרי שטענה זו נבחנה אף היא במסגרת טענותיו המקדמיות של הנאשם לביטול כתב האישום הנדון. לטענת ב"כ הנאשם שם, הנאשם ריצה מאסר אזרחי מאחורי סורג ובריה מיום 29.7.12 ועד ליום 3.2.19, כך שהעמדתו לדין פלילי בעניין זה, על סמך ההנחיה האמורה, עולה כדי סיכון כפול.

50. בהחלטתי מיום 3.5.23 ציינתי בעניין זה כי מעצרו של הנאשם לתקופה ממושכת אינו עונש, אלא סנקציה בעלת אופי אכיפתי-אזרחי בגין אי קיום וכיבוד ההחלטות שניתנו על ידי בתי הדין הרבניים השונים. עוד קבעתי שם כי הסנקציה שהושתה על הנאשם בענייננו בדמות מאסר אזרחי, הגם שכבר ריצה תקופת מאסר זו, אינה מהווה חסם מפני העמדתו לדין ומפני חשיפתו של הנאשם לאפשרות של עונש מאסר, אם יורשע בדין, ועל כן דחיתי טענה זו.

51. יש להבהיר כי בהתאם לרישא של סעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי "אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו". במקרה שלפנינו, הנאשם לא הועמד לדין ולא הורשע בעבר בשל אותו אירוע, אלא בעבר הוטלה על הנאשם סנקציה אזרחית בלבד, ואילו כעת מדובר בהרשעה פלילית ראשונה בעניין זה.

הטענה בדבר חקיקה רטרואקטיבית

52. ב"כ הנאשם טען בהודעת כפירתו כי מעשיו של הנאשם בוצעו עובר לתיקון הוראות חוק שיפוט בתי דין רבניים, שחל בשנת 2018 (תיקון מס' 4), שהקנה לו סמכות שפיטה בינלאומית, ועל כן העבירה אינה חלה בענייננו. כמו כן, ב"כ הנאשם טען במהלך שמיעת הראיות כי ההנחיה תוקנה בשנת 2016, בעוד שהנאשם הועמד לדין בגין עבירות שהוא לכאורה ביצע לפני כן.

53. באשר לשתי הטענות, כפי שקבעתי בהחלטתי מיום 3.5.23 בנוגע לטענות המקדמיות שהעלה הנאשם, המדובר במקרה הנדון בעבירה נמשכת ולא בעבירה רגעית, ועל כן אין משמעות לכך שהנאשם החל לעבור את העבירה עובר לתיקון. יש להדגיש כי ההחלטה הרשמית בדבר כפיית הגט ניתנה ביום 12.6.17 (ת/4), שאותה הפר הנאשם ובגינה הוגש כתב האישום, ומשכך מדובר בעבירה שנמשכת עד היום ואין המדובר בחקיקה רטרואקטיבית.

54. באשר לטענה השנייה כי ההנחיה תוקנה בשנת 2016, בעוד שהנאשם הועמד לדין בגין עבירות שהוא לכאורה ביצע לפני כן, הרי שסעיף 287 לחוק העונשין היה קיים בספר החוקים עוד בזמן תחילת ביצוע העבירה הנמשכת (בשנת 2011), ואילו ההנחיה באה לחדד את המקרים שבגינם צריך להפעיל את המקור החוקי (בחוק העונשין). ראו בעניין זה תשובתו של רכס

בחקירתו הנגדית לשאלת ב"כ הנאשם (עמ' 20 לפרוטוקול, שורות 28-37 - עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 12-16) וכן סעיפים 11-13 להנחיית פרקליט המדינה מספר 2.24 עוסקים ביחס שבין שימוש בהליך הפלילי לבין תקפות הגט.

55. לאור האמור, אני דוחה את שתי טענות ההגנה בסוגיה זו.

אכיפה בררנית

56. ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי בוצעה אכיפה בררנית של ההנחיה, ולא הרחיב בעניין זה בסיכומיו ואף לא במהלך שמיעת הראיות. אולם, טענה זו נטענה באריכות במסגרת בקשתו של הנאשם להוצאת צו להמצאת מסמכים בהתאם לסעיף 109 לחוק סדר הדין הפלילי וזאת לצורך הוכחת טענה של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי.

57. בהחלטתי המפורטת בעניין זה, שניתנה במסגרת הדין מיום 30.1.23, קבעתי כי לא עלה בידי הנאשם להצביע על ראשית ראיה לאכיפה בררנית. עוד קבעתי בסעיף 19 להחלטתי שם כי פעולות המאשימה בתיק זה והגשת כתב האישום בהתאם להנחיה מלמדות כי לא נסתרה חזקת התקינות המינהלית וכי המדינה לא פעלה בשרירותיות. בסופו של יום, הוריתי על דחיית הבקשה בשלב זה.

58. כאמור, ב"כ הנאשם לא הרחיב בעניין זה בסיכומיו ואף לא התייחס לכך שנית במהלך שמיעת הראיות. משכך, אני דוחה טענה זו של ההגנה.

מחדלי חקירה

59. ב"כ הנאשם ציין בהודעת כפירתו מיום 9.5.23 כי חקירת הנאשם בתיק זה רוויה במחדלי חקירות והפרת זכויות אדם, בין היתר תוך ביצוע אכיפה בררנית של ההנחיה.

60. אולם, במהלך שמיעת הראיות ההגנה לא עימתה את העדים השונים, הן את עדי התביעה והן את הנאשם, עם טענה בדבר מחדלי חקירה כלשהם והדבר אף לא עלה שוב במסגרת סיכומי הנאשם. משכך, לא מצאתי להידרש לסוגיה זו.

61. עוד יש לציין כי טענות מקדמיות נוספות, שהעלה ב"כ הנאשם טרם שמיעת הראיות בתיק, ובהן השיהוי, לטענתו, בהגשת כתב האישום, חוסר סמכות מקומית, זכותו של הנאשם לשימוע והוראת החיקוק שבה הואשם הנאשם, נדחו כולן על ידי בית משפט זה במסגרת החלטתי מיום 3.5.23.

סוף דבר

62. לסיכום, לאחר שעיינתי במוצגים השונים והתרשמתי באופן בלתי אמצעי מהעדים שהעידו בפניי, ומשמצאתי כי יסודות העבירה של הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם, לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין, מתקיימים בענייננו, וכן לאחר שדחיתי את טענות ההגנה, אשר הועלו

במהלך שמיעת התיק ובסיכומים, הרי שאני קובעת כי המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם הפר צו בית משפט שנועד להגן על אדם והיה מודע לכך.

63. אשר על כן, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

ניתנה והודעה היום י' תמוז תשפ"ד, 16/07/2024 במעמד הנוכחים.

כרמית פאר גינת, שופטת

הוקלדעלידיאורניתזיימן